

Dilemman från Regeringskansliet

Matnyttig konferens

X-verket hade lagt sin konferens om XYZ* på universitetet och det fanns säkert någon bra tanke med det. Konferensen låg lägligt i tid efter att regeringen överlämnat sin proposition på området till riksdagen.

Urban hade åkt ner för departementets räkning och såg ändå fram emot de här två dagarna, trots tågresan. Tiden fanns väl egentligen inte men det skulle ändå bli skönt med ett avbrott efter allt propositionsarbete. Mycket intressant kunde dyka upp, X-verket hade fått ihop bra föredragshållare och framför allt workshoparna såg lovande ut. Den lilla avrundningen som han blivit ombedd att hålla när konferensen avslutades var inte betungande. Han hade stolparna klara.

Urban satt för sig själv under det inledande föredraget men visste att några bekanta skulle vara med redan under första workshopen. Den hade rubrik "XYZ på rätt sätt" och visade sig vara välbesökt. Deltagarna delades in i smågrupper, alla med var sitt tema. Tanken var att de skulle cirkulera och på det sättet få möjlighet att diskutera åtminstone tre infallsvinklar.

Han hamnade i en grupp där diskussionen skulle röra tänkbara kortsiktiga konsekvenser för berörda i Z-området. Ingen från de tyngre remissinstanserna verkade sitta med runt bordet. Den sedvanliga mikrotystnaden efter att han presenterat sig hade klarats av och sammansättningen i gruppen var perfekt.

En kvinna från en norrlandskommun tog på sig rollen att börja fråga vilka möjliga konsekvenser de kunde se och ville ta upp till diskussion. Men det lilla utrymme som då uppstod blev snabbt ockuperat av en annan deltagare. Hans namnbricka syntes inte och Urban hade glömt varifrån han kom. Vänd mot Urban föreslog han att de i stället först skulle få en liten inledande presentation:

-Nu när vi till och med har expertisen på plats måste vi väl ändå ta tillfället i akt att få höra vad som egentligen är tanken med förslaget? Tror ni verkligen att förändringarna i XYZ ger förbättringar för berörda i Z-området?

Frågor:

- Vad skulle du säga är problematiskt i den beskrivna situationen?
 - Vad skulle du göra om du vore Urban?
 - Vad tror du det skulle kunna leda till?
- * Valfritt ansvarsområde som du arbetar med

Goda vänner

John var uppriktigt glad för hennes skull. Kim hade varit ett tydligt ledarämne redan i grundskolan och nu hade hon fått en chefstjänst på Nordea. Det var lätt att unna henne framgången. Och lätt att vara med henne. Hon var en riktigt bra kompis, och han kunde vara sig själv med henne på ett sätt som han tyckte var svårt när han mest blev "ekonomen", eller "han från Finanserna". Kim var inte överdrivet imponerad av att han jobbade nära ministern och han kunde alltid lita på att hon sa vad hon tyckte.

Och hon var till hjälp för honom även professionellt. Han visste inte hur många gånger han fått veta hur grejerna faktiskt landade i verkligheten. Det var ovärderligt att få hennes version, lite mer från golvet.

Nu hade hon velat att de skulle gå på Operakällaren och fira. Och även om de bara fått ihop det till en lunch så hade den varit jättetrevlig. Och god. Kanske lite i flottaste laget men det var ju inte var dag de firade.

Det var kul att se henne så glad, samtidigt som hon verkade ha kastats in i rätt knepiga frågor med en gång. Han hade försökt bidra där hon inte riktigt kommit in ännu. Hon skulle jobba närmare hans frågor nu med sin nya enhet och hon hade undrat över utformningen av senaste krisuppgörelsen, särskilt hur man löst problemen i banksektorn.

John tog lite tid på sig när han tvättade händerna inne på toaletten. Kanske han behövde tänka sig för lite på ett annat sätt i fortsättningen. Kim skulle alltid vara Kim, men han fick ju inte klanta till det heller.

Tillbaka från toaletten såg han att hon höll på att plocka ihop sina saker och redan verkade ha betalat.

-Jag visste att du bara skulle börja tjafsa om jag sa att jag skulle ta hand om notan och nu när jag blivit chef och allt så vill jag faktiskt få bjuda för en gångs skull!

Kim log stort mot John och reste sig för att gå.

Frågor:

- Vad skulle du säga är problematiskt i den beskrivna situationen?
- Vad skulle du göra om du vore John?
- Vad skulle det kunna leda till?

Fritt fram?

Ivan och Ester är två skickliga handläggare inom sitt område på Regeringskansliet. De åker på iväg på en konferens till annan stad inom sitt specialområde. Konferensen är väldigt stor och vänder sig både till offentlig sektor och privat sektor.

När Ivan och Ester anländer till mässhallen ser de att anmälan och registrering sker i två olika köer – en för offentlig sektor och en för övriga. Ivan trampar iväg och ställer sig i kön för offentlig sektor. Ester tar det lite lugnt och tittar sig omkring och upptäcker att de som står i kön för offentlig sektor får med sig en liten kasse med vad som mest verkar vara information, medan de som står i den andra kön får med sig en stor kasse som verkar innehålla mycket mer.

”Man är väl inte dum” tänker Ester och ställer sig i den andra kön. När Ivan och Ester sammanstrålar vid sina sittplatser jämför de innehållet i sina respektive kassar. Ivan har fått en del informationsmaterial, en penna, ett block och en keps med en av arrangörernas namn på. Ester har fått likadana saker, men dessutom en chokladkaka av exklusiv sort, ett USB-minne med mer information, en resenecessär (med annan arrangörs namn), en handduk, ett litet sällskapsspel, ett paraply, två drinkbiljetter till eftermiddagens mingel, och en fribiljett till en föreställning på länsteatern på kvällen. Ivan snörper lite på munnen och mumlar lite ohörbart något som Ester tycker låter som ungefär ... typiskt mig ... vissa ska alltid hålla sig framme...

Konferensen är bra och mycket givande. Mellan föredragen går Ivan och Ester runt bland stånd och samlar på sig information, samtalar med företrädare från olika myndigheter och andra bekanta. Ivan träffar på en tidigare kollega som nu är där som representant för en av de mer tongivande civilsamhällesaktörerna på området. Ivan tycker det är kul att träffa på sin tidigare kollega och när denne frågar om han får bjuda Ivan på middag till kvällen tackar Ivan ja – Ester ska ju gå på en föreställning till kvällen så han får väl roa sig bäst han kan.

Frågor:

- Vad är problematiskt i den här situationen?
- Hade det varit någon skillnad om Ivan hade fått samma saker i sin kasse?

Den politiskt sakkunnige

- Ska jag verkligen behöva göra det här?

Gunilla var arg och brydde sig inte om att det märktes. Hon var Anders nyaste medarbetare och han hade aldrig tidigare sett henne visa sin ilska på det här sättet. Han uppfattade Gunilla som mycket korrekt och hade också fått den bilden av chefen på hennes förra myndighet.

- Den politiskt sakkunnige driver mig till vansinne. Jag fattar att mitt jobb är att hjälpa henne men det kan väl inte vara samma sak som att göra hennes jobb?!

Hon bad om ett underlag och ögnade snabbt igenom det. Och sa att det bara behövde "knorras till lite" där jag hade markerat med xxx. Så skulle det vara färdigt, en färdig artikel. Men det var ju inte för skojs skull jag hade x-markerat! Det var ju för att lämna plats för politiken. Hon skulle helst vilja ha både ett tal och en artikel i frågan och verkar tycka att jag vet hur hon tänker. "du vet, du vet", säger hon hela tiden, som om hon vore amerikan.

Anders log inombords men aktade sig noga för att låta det synas. Han hade inga som helst planer på att avfärda hennes problem. Och att han inte skulle lyckas, ens om han hade velat, var väldigt tydligt:

- Jamen, är det här verkligen rimligt? Och de ska vara färdiga nu i övermorgon!
 - Vad skulle du beskriva som problematiskt i situationen?
 - Vad skulle du göra om du vore Anders, Gunillas chef?
 - Vad skulle det kunna leda till?
 - Har du upplevt något liknande?

”Vad tycker du?”

Diana är väldigt mån om sin integritet och sitt goda rykte som oklanderlig tjänsteman. En dag föredrar hon en komplex sakfråga för den politiska ledningen. Det finns flera handlingsalternativ men inget är smärtfritt. Statssekreteraren undrar vad Diana själv personligen tycker om saken, men Diana vill inte ge någon kommentar eftersom hon tycker att det strider mot tjänstemannarollen.

- Handlar Diana rätt?
- Gör statssekreteraren rätt?

Statssekreteraren

Din statssekreterare ger dig vid en runda ett mycket brådskande och viktigt uppdrag kopplat till det ärende som du just föredragit och som plötsligt har fått politisk aktualitet genom ett avslöjande i media. Det är viktigt att statsrådet agerar snabbt och tydligt.

- Vad gör du när du upptäcker att det troligtvis inte är lagligt möjligt att göra som din statssekreterare vill?

Starka uppfattningar

Otto har starka synpunkter i en fråga hon bereder och en bestämd uppfattning om vilken lösning som bör väljas. Ottos politiska ledning är tacksam för hennes engagemang och har givit henne mandat att "driva frågan framåt". Otto uppfattar därmed att hon kan göra allt som står i hennes makt för att driva frågan dit hon vill.

- Resonerar Otto rätt?

Den politiskt känsliga frågan

Sara handlägger en proposition i en politisk känslig fråga. Hon har fått tydliga besked från sin politiska ledning när det gäller hur man vill hantera de mest känsliga avvägningarna. Sara har därför varit extra mån om att redogörelsen för remissynpunkterna särskilt och i huvudsak återspeglar argument för den politiska ledningens handlingslinje.

- Vad säger du om Saras lojalitet?

Veckoberedningen

Ken ska föredra ett ärende för statsrådet på veckoberedningen. Några dagar före beredningen diskuterade Ken ärendet med sin enhetschef och några kollegor. De var då överens om att det endast fanns en rimlig utgång i ärendet, även om de också såg vissa politiska risker med denna utgång. Vid veckoberedningen väljer Ken att inte nämna dessa politiska risker för statsrådet eftersom han anser att statsrådet själv måste inse dessa risker.

- Hur bedömer du att Ken uppfyller sin roll som tjänsteman?

Korridorsmötet

Martin stöter i departementskorridoren på en av statsrådets politiskt sakkunniga, Elsa. När de pratas vid säger Elsa plötsligt att hon skulle vilja ha Martins hjälp med att sätta ihop en promemoria till statsrådet om oppositionens synpunkter på en politisk stridsfråga som ska debatteras i Almedalen. Martin blir svaret skyldig, men säger att hon ska prata med sin chef.

- Hur ska Martin reagera/göra?